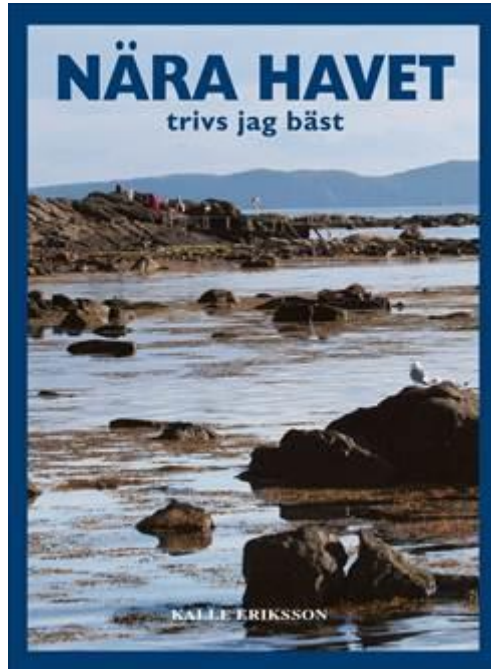

Välkommen till
Nyhetsbrev nr 8-2017
från Kalle Eriksson och Bjäreförlaget

Boken är här !!!

Nära Havet... är här!

Jag har just upplevt det spännande ögonblicket då jag för första gången fått tillfälle att ta en titt på den nyfödda.

Min nya bok : NÄRA HAVET trivs jag bäst.

Det är som vid alla födlsar: Ett obeskrivligt spännande ögonblick.

Genast kan jag konstatera att det är ett välskapt barn.

Det känns obeskrivligt skönt – efter två års arbete....

För dig som är intresserad

av att beskåda (och ev. inköpa)den nyfödda, finns bl.a. följande möjligheter:

- Bl.a.: **Öppet hus** med boksignering hemma hos mig - Hallavaravägen 102, Båstad - lörd. 29.e och sönd.30:e april. 9.30-11.30
  - Boksignering i VKIF:s loppisbutik i V. Karup den lörd. 6 maj kl. 11-12.
- Om du **inte** har möjlighet att komma till något av dessa tillfällen ber jag dig meddela. Jag kan vid behov fixa till ett extra ÖPPET HUS . Håll utkik i din dator.
- Som vanligt kommer boken att finnas att köpa på ett antal ställen. Håll utkik i din dator. Info kommer.

Du som beställt boken

kan/bör hämta ditt ex. vid något av de Öppet Hus som nämnts.

Jag blir nästan lyrisk

när jag får alla dessa positiva mejl- och telefonkontakter från personer som tycker som jag: att kusten längs bjärehalvön har så mycket intressant att berätta och så mycket vackert och spännande att uppleva med alla sinnen: Fröjden för ögat, sjöfåglarnas konsert (för örat), dofterna (för näsan) från strandens många växter, upplevelsen av de historiska minnena (för själen).

Jag upplever att jag är långt ifrån ensam om dessa tankar.

Väderön en del av kusten

Silla-gropar vid Möhamn på Väderön, skapade för flera hundra år sedan, har något intressant att berätta.

I min skildring av vandringen längs bjäre kusten har jag inbegripit Hallands Väderö. Här är känslan av närhet till havet särskilt påtaglig.

Här är växt- och djurlivet särskilt rikt. Här är historien extra dramatisk. Ta som exempel den period under medeltiden då sillen gick till i närmast ofattbar mängd, och då det på Väderön utvecklades en omfattande sillmarknad.

Fortfarande kan du se de sillagropar som grävdes för flera hundra år sedan och som var en del av just den nämnda silla-hanteringen och silla-marknaden.

När jag vandrar längs stränderna på såväl ön som fastlandet sänder jag en tacksamhetens tanke till alla dem som fördjupat sig i vår lokala historia och som delat med sig av sina kunskaper – bl.a. i bokform - så att vi nutida vandrare kan få ut ännu mer av våra strövtåg nära havet.

Hallands Väderö har haft många namn.

Många av namnformerna kommer förstås av begreppen väder och vind. Vaedher. Weder. Vedrey (Snorre Stulasson på 100-talet) Waethaerö (KongWaldemars Jordebog på 1100-talet.)

1545 stöter vi på namnet Wederön och Wederoe.

På gamla danska kartor kan vi hitta Hallands Värö och Hallands Waerö. (naturligtvis med danskt ö – som min dator saknar...)

Dags för en ny tidsresa. Nu till 1700-talet.

Warmbadhus och järnväg skulle göra Torekov till en modern badort.

År 1876 kunde man läsa i ortstidningen under rubriken ”badhus i Torekov.”:

- *I Torekov skall nästa sommar uppföras ett större badhus, för emottagande av badgäster från nära och fjerran. Det är kapten P. Pålsson som satt sig i spetsen för detta välbetänkta företag”.*

Det fanns således en begynnade turism i Torekov redan under 1800-talet. I slutet av århundradet blev Torekov känt för sin konstnärskoloni. "Ett svenskt Skagen" var det någon som beskrev det hela. Varmbadhus var en viktig ingrediens i den tidens turism, som i hög grad byggde på kurortstänkande. Man blev badgäst för att kureras mot allehanda krämpor. Kunde man därtill göra det i en miljö som var tilltalande var det ännu bättre. Torekov hade – och har – ju förvisso mycket av den varan. Hallands Väderö var en viktig ingrediens. Varmbadhus fanns vid den här tiden i Båstad. Det brann 1896, men båstadborna byggde snabbt upp ett nytt.

En ort som vill satsa på turism måste också se till att gästerna kan ta sig till orten. Med sitt läge längst ut på bjärehalvön var Torekov handikappat jämfört med exempelvis Båstad. 1885 fick Båstad sin järnvägsstation. Torekov saknade järnväg. Badgästen fick i regel ta sig till Torekov med hästskjuts från Båstad eller Grevie. Med tiden utvecklades cykeluthyrning från de båda stationerna.

Det var inte så underligt att man i Torekov

under slutet av 1800-talet umgicks med planer på att förbinda Torekov med det övriga järnvägsnätet. Det talades länge om att anlägga en smalspårig järnväg mellan Ängelholm och Torekov. De planerna rann ut i sanden. Ett annat initiativ nådde ända upp på beslutsnivå i inte bara Torekov utan även i grannsocknarna V.Karup, Grevie m.fl.

Initiativet kom från fyrvaktmästare Eksten på Hallands Väderö. Han insåg att tillkomsten av järnväg skulle favorisera andra orter och därmed missgynna Torekov. Därför måste Torekov få järnvägsförbindelse.

Frågan utreddes. Järnvägen skulle sträcka sig genom Slättaröd, Mäsinge och vidare åt sydost mot Förslöv. Finansieringen av projektet förutsatte, att de socknar/kommuner som fick nytta av järnvägen, skulle bidra ekonomiskt.

Dessa socknar var dock inte intresserade av att betala, och därför rann även detta ut i sanden.

Hallänningasöndagen i Båstad.

Under 1920-talet var den tredje söndagen i juli något speciellt i Båstad. Mycket folk "i stan". Mängder av aktiviteter. Pershög och vägen upp till Pershög var fyllt av attraktioner av olika slag. Karusell, Panorama, skjutbana. Diverse stånd där det fanns mycket att välja på för den köpsugne. Artister som Brazil Jack, Marmorbruden och Den flygande damen besågs. Festligheterna fortsatta på kvällen med dans på Pershög och vissa år även i hotell Victorias (nuvarande Båstadgården) park.

Särskilt under bröderna Schweits tid var Pershög i ropet. Ända från dansbanan och i dubbla rader ner till den Börjessonska tomten fanns det aktiviteter och försäljning av diverse ting. Det var såväl båstadbor som säljare från Laholm och Halmstad som försökte sälja sina varor. När mörkret fallit lystes stånden upp av stallyktor eller levande ljus.

På 20-talet dansades det även i Victorias annexbyggnad nere vid torget. (nuvarande tennismuseet). Stor trängsel rådde på gatorna mellan Pershög och Hotell Victoria. "Det var inte lätt att tränga sig fram längs Hagagatan" berättas det.

I och med att herrskapet Militz kom till Båstad "kom nöjeslivet upp till en högre nivå", som det uttrycktes i en tidning. De var väl kända inom artistvärlden och kunde ta hit storheter som Brazil Jack. Själv uppträdde fru Militz som "Marmorbruden" och "Den flygande damen".

Hallänningasöndagen var den dag på året

då den lokala befolkningen – tillresta hallänningar räknades till denna – tog över i Båstad. Det berättas att även badgästerna, som ju i hög grad brukade hålla till på Pershög, tyckte att detta folkliga liv var intressant.

Det finns olika teorier om hur denna festlighet tillkommit och varför den hamnade just på denna söndag.

En sådan teori säger, att det var den dagen då drängarna och pigorna på de stora gårdarna i södra Halland fick fri skjuts till havet för att tvätta av sig dammet och svetten efter den tunga höskörden. När man nu ändå var ren kunde det vara lämpligt att gå på fest.....

Alla såg inte positivt

på denna hallänningasöndag. Om det skall jag be att få återkomma. Håll utkik i Nyhetsbrev framöver

Inlandsisen lämnar bjärehalvön

När den väldiga landisen var på väg bort från vårt område såg kartan ut på ett annat sätt än den gör nu. Ismassorna hade pressat samman jordskorpan. Det tog tid för landmassan att "resa sig". Under smält- perioden hade vatten som varit bundet i de väldiga ismassorna frigjorts. Resultat: havsytan var då avsevärt högre än idag. Bjärehalvöns låglänta områden - liksom Väderön - låg under vattenytan.

Så kom växterna... och med tiden djuren

När isen lämnat bjärehalvön var det dags för de levande organismerna att vandra in. Lavar, mossor, fjällbjörk...Med tiden kom även djuren: Isbjörnen fick sällskap: Sorkar, polarräv, ren. En av de isbjörnar som höll till på isen på bjärehalvön, dog på den plats som långt senare döpts till Båstad. Där hittades långt, långt senare delar av djurets skelett.

Det blev med tiden dags för människan

att göra entré. De första bjäreborna kom till halvön. Till en början rörde det sig om nomader. Med tiden fann nomaderna vissa fördelar med att vara bofasta. Man hade lärt sig odla jorden, hålla boskap mm. Odling på sluttande mark krävde särskilda åtgärder för att hålla jorden på plats. Minnena från detta – odlingsterasser - ser vi ännu. Praktiskt taget varje dag vandrar jag över odlingsterasser som bronsålderns bjärebor har anlagt.

Den nya livsformen,

dvs att stanna kvar på samma plats gjorde det motiverat att skaffa sig bättre bostäder. Man började också skapa gravar för de döda.

Så fick bjärehalvön sina många gravhögar från bronsåldern.

Nu tar vi – som det brukar vara i mina Nyhetsbrev - ännu ett raskt hopp i tid och ämne. Landar i vår egen tid:

Spela fotboll, bondjävlar

Det får bli en portion fotboll. Orsaken är en ny bok: *Spela fotboll, bondjävlar, del 2* av Torbjörn Andersson. Boken är en studie av svensk klubbkultur och lokal identitet från 1950 till 2000-talets början. I boken kan vi läsa om klubbarnas betydelse för hemorten, speciella egenheter och skillnader, förändringar i tiden mm

Bokens författare är historiker och lektor i idrottsvetenskap vid Malmö Högskola. Tidigare har han utgivit böcker som *"Från gentleman till huligan"*(1998), *"Kung Fotboll"* (2001) samt *Spela fotboll, bondjävlar, del 1* (2011)

Språklådan

Vilka ordspråk döljer sig bakom formuleringarna?

1. Man fattar ej att något saknas förrän avbalkningen är tom.
2. Jämställdhet ger optimalt resultat vid minderårigas tidsfördriv.
3. Lokalvårdsgrej av yngre modell ger förstklassigt resultat.

4. Allena malör är ej enstaka.
5. Spara finurlig hälsning till avklarad flödespassage.
6. Fröhusförsett nedfall hamnar nära upphängningsplatsen.
7. Hel existens med insiktssupande.
8. Lågmäld skarvar.
9. Samma val utan tal.
10. Minimala matlagningshjälpmedel saknar inte fattningsattiraljer.

Telegrammet till Ingo.

Till avdelningen språklådan tycker jag man kan föra följande solskensglimt:

När Ingemar Johansson blev världsmästare i boxning, fick han ett telegram undertecknat "Gustaf Adolf R". Ingo blev glatt överraskad, ty han trodde det var från den gamle göteborgsboxaren Gustaf Adolf Johansson i Redbergslids boxningsklubb.

- *Pöjkar e de ente självaste Göstav Idolf i Redbergslid, som skickat mig detta, sa han.*

En av hans vänner förstod att det inte var så. Han svarade:

- *Nej. Rex betyder inte Redbergslid utan kung. Telegrammet är från en annan Gustaf Adolf, som bor i Stockholm.*

Pärlidisen

Till språklådan hör även mina små plock hämtade ur försäkringsbolagens samlade pärlor. Pärlorna har uppskattats av läsarna, har jag förstått. Speciellt för nytillkomna läsare får det därför bli ytterligare några dyrbarheter. (någon har kanske varit med någon gång tidigare)

- *En fotgängare kolliderade med mig och for under min bil.*
- *För att undvika kollision körde jag på den andra bilen.*
- *Eftersom min make har avlidit har vi på gården inga svin längre och jag ber därför att få slippa försäkringen.*

Ständigt nya läsare

Som vanligt har det tillkommit nya läsare av Nyhetsbrevet. Du som är ny och vill läsa tidigare brev – gå till min hemsida www.bjareforlaget.com. Under rubriken "Som jag ser det" hittar du breven.

Har du någon

i din bekantskapskrets som du tror vill få mina Nyhetsbrev? Tipsa gärna. Allt jag behöver är personens e-postadress. Helst även namnet.

Vänligen

Kalle

Kalle Eriksson
Hallavaravägen 102
269 91 Båstad
kalle@bjarenet.com
0431-365 332